

FOR SPORT, FISKE
OG FRILUFTSLIV

ERIKSEN Sport^A
Tlf. 80 349 Orkanger

A. Todal's
Eftf.

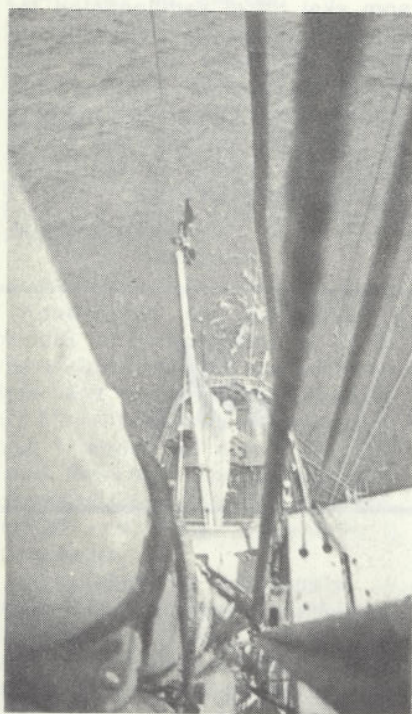
BATFOLKETS FORRETNING

TERNA-NYTT

ORGAN FOR BÅTKLUBBEN TERNA ORKANGER

NUMMER 5 — 1974

6. ARGANG

God Jul og
Godt nytt år

«TERNA»

Takker alle medlemmene, dameklubben, annonsører og ellers alle andre som har bidratt til en positiv utvikling i 1974 for innsatsen og ønsker

GOD JUL OG GODT NYTTAR

Om vi kan regne med den gode lagsånd og innsatsvilje også i det nye året — kan vi gå inn med store forventninger og ut igjen fra eget båthus.

Hilsen
Redaktøren

GOD JUL—GODT NYTTAR ØNSKES

Astrid og Torbjørn Elverum m/fam.
Karen og Georg Svorkmo m/fam.
Aslaug og Arnfinn Heggland m/fam.
Sonja og Olaf I. Heggland m/fam.

Våre vikingskip blir små i forhold til de skip vi i dag seller med ute på de syv hav.

FORMANNEN HAR ORDET

I år skriver vi julen 1974. Et arbeidsår er snart til ende, et tilbakeblikk på årets mange arbeidsoppgaver skal gjøres.

Arsmøtet som ble holdt i februar d.å., med etterfølgende årsfest for medlemmene, var alle samlet i det ønske at byggingen av det lenge ønskede båthuset med båthavn skulle bli realisert dette året.

Som mangeårig medlem/materialforvalter og til sist som formann i båtklubben, ville en ikke igangsetting av dette ha feid bort den siste rest av den iver og pågangsmot klubbens medlemmer alltid har vært kjent for i de år båtklubben «Terna» har eksistert.

I en hektid tid med styremøter, nedsetting av forskjellige komitéer for båthuset, en positiv støtte fra et av våre forsikringsselskaper til hjelp med finansieringen, gikk vi til arbeidsoppgavene med et gå-på-humør. Endelig skulle våre drømmers mål bære frukter. Glemte var de mange skuffelser vi opp gjennom årene hadde følt, det vi hadde som mål — et båthus.

Våre første «pionerer» fra 1952 som begynte og arbeide med dette, hadde sikkert ikke ventet med så lang ventetid, fram til 1974, at først da skulle planene ta form.

Ut på forsommeren dette året skulle vi få et nytt «slag» foran baugen som kullkastet våre arbeidsoppgaver totalt. Vi følte det som om den siste gløden båtklubben hadde igjen skulle bli borte pga. at vi ikke hadde noen garantist for byggelånet.

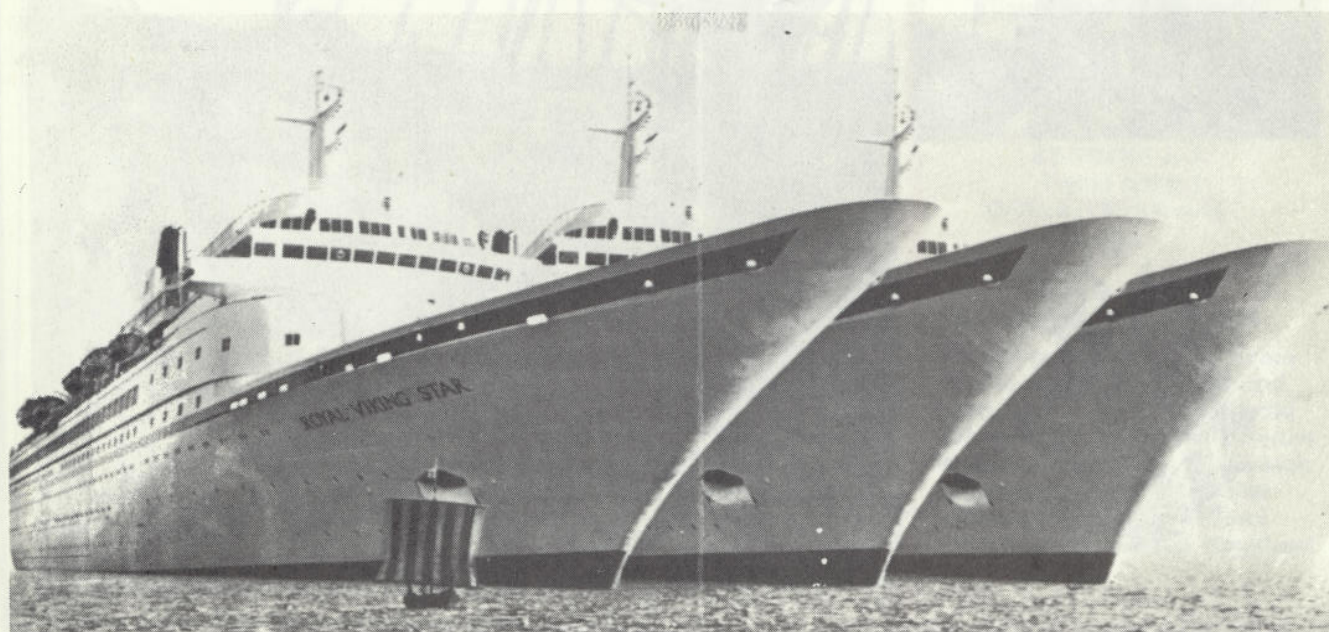
På tross av dette ønsket vi ikke at dette skulle bli vår endelige skjebne. Atter ble det nye møter ute i marken, som skulle vise seg å bli kronet med hell. Med god hjelp fra Agnar Nærvik i Storebrand—Idun, gikk dette forsikringsselskapet med på å stille seg som garantist for byggelånet, vi fikk innvilget i Orkdal Sparebank.

Med alle formaliteter i orden ble så arbeidet på båthuset igangsatt umiddelbart. Båtklubbens medlemmer gikk til arbeidsoppgavene med en iver enhver kan tenke seg. Arbeidet på båthuset kom seint igang, men godt.

Forskaling, støping av grunnmur, hjelp av våre pensjonister, reising av limtrebuene, en fortsatt innsats på klubb/båthuset, fortjener full honnør, Våre damer i dameklubben skal heller ikke være glemt. Med det de gjør av arbeid og økonomisk støtte til båtklubbens arbeide, fortjener alle en takk.

I fortsatt arbeid med båthuset som skal bli et samlingssted for alle båtinteresserte i Orkdal, de mange aktiviteter som der skal foregå, medlemmer som ofrer fritid i arbeid innen klubben og bygging av båthuset, ønskes alle innen båtklubben «Terna» en riktig **GOD JUL OG GODT NYTTAR.**

.....Georg Svorkmo
formann

PLASTBAT TIL SALGS

17 fot plastbåt til salgs, støpt av Mørebasform til kr. 4000,00. Dørk innlagt. Glass, seter og fenderlist mangler. Dagens materialpris ca. kr. 5000,00. Interesserte kan henvende seg til O. Heggland, Grensen, 7300 Orkaner for nærmere opplysninger. Bilde av båten kan beskues i dette nummer av «Terna-Nytt».

Kunnskapen om navigasjon i oldtiden er sparsom, men vi vet at vikingtidens navigatører fant veien over åpne havet med forbløffende nøyaktighet. Magnetkompasset kom antagelig i bruk i Norden ved midten av 1200-tallet. Ellers har himmellegemer, landkjenninger og spesielle vind- og strømforhold vært viktige hjelpemidler i navigeringen.

Instrumenter for bestemmelse av breddegraden omfatter astrolabium, jakopsstav, kvadrant, oktant og sekstant. Til måling av hastighet og tid utseilt distanse, lengdegraden, ble brukt hånd patentlogg, timeglass, kronometer og skipsur.

Kronometret ble oppfunnet midt på 1700-tallet, men kom først for alvor i bruk på norske handelsskip langt ut i det forrige århundre.

Kommunikasjon mellom skip i åpen sjø og mellom skip og land, har gjort store fremskritt gjennom utviklingen av radioteknikken. Tidligere skjedde forbindelsen ved optiske hjelpemidler som signalflegg i signallys, eller ved lydapparater som lur og ropert.

Slike hjelpemidler ble også anvendt for å unngå kollisjon. Hansens tåkelur eller Skudnesluren vant stor utbredelse.

Disse funksjonene er i dag overtatt av elektroniske instrumenter som radar og peileanlegg.

– Unnskyld at jeg sier det, men hvorfor skal De ha en maske?

FRA DAMEKLUBBEN

Det nærmer seg jul igjen, julen 1974. Ett år er atter gått, og det fort. Det føles som tiden raser avsted og vi blir eldre og eldre.

Men dameklubbens medlemmer har vist at i arbeid gjelder ikke noen alderdom. Det høres kanskje som skryt, men de fortener skryt disse damene. Dere skulle bare ha vært til stede på de siste møtene før tombolaen denne høsten. Da er det en hektisk virksomhet uten like. Gevinster av alle sorter og fasonger tar form under flittige fingre. Alltid like smilende og blid møter de opp.

På tombolaen som ble holdt den 8. og 9. november d.å. hadde vi 300 gevinster på tønne, mye over 100 gev. på kakebord, fårelår, pute og aftentrekning. Vi håper også at de 12 fine gevinstene vi har på gjennomgangslotteriet, som fortsatt er i salg og vi håper å få solgt. Vil innbringe en pen sum i tillegg til det som kom inn på de to tomboladagene, i alt kr. 3000,00. Så hvis det går godt, vil vi være vel fornøyde.

Når vi ser på de flinke mannfolkene våre som arbeider på båthuset både kvelder, fridager, hverdag som helg, er vi nødt til å hjelpe til så godt vi kan. Hver krone vil komme godt med, så jeg håper ikke noen synes vi er for pågående. Det er jo til støtte for det påbegynte båthuset og båthavn vi gjør dette. Dameklubben og flere med dem ser ihvertfall med forventning at huset snart skal stå ferdig.

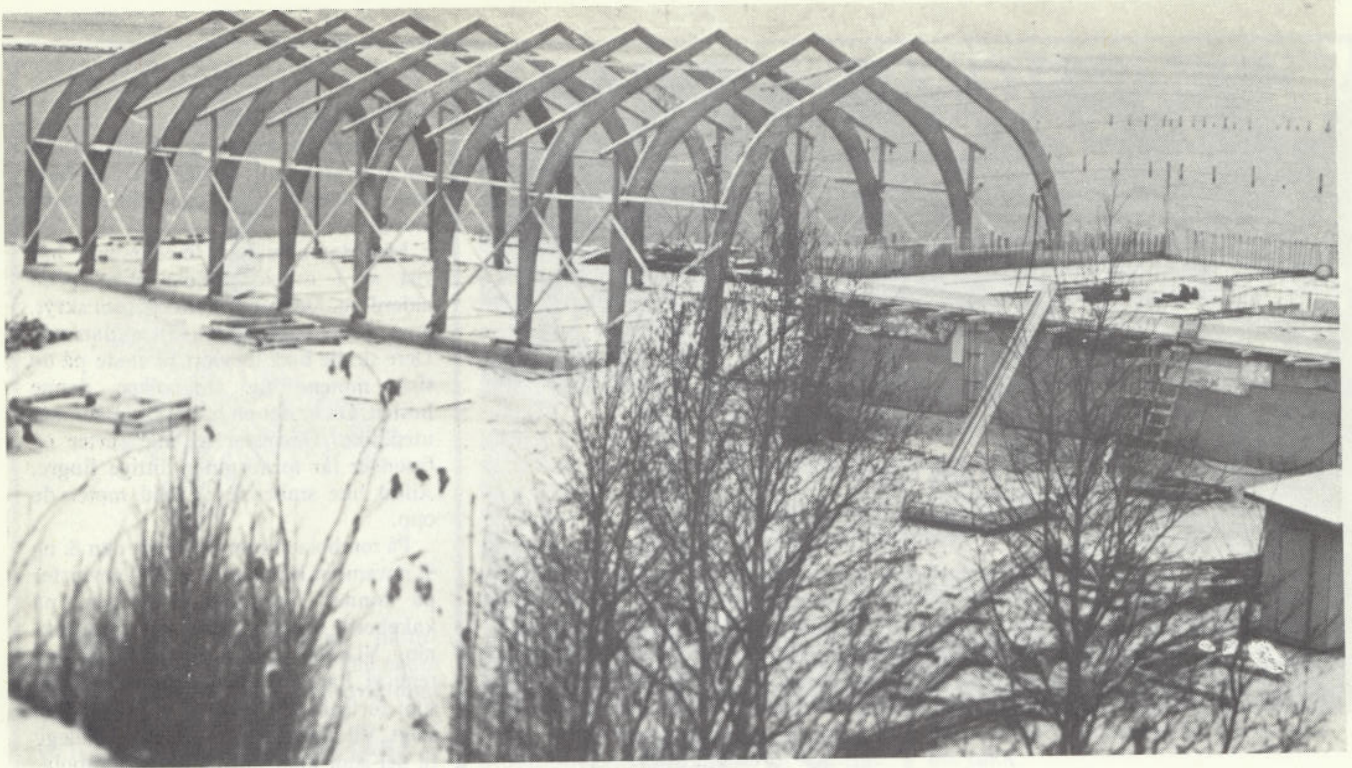
Vi er nå ferdig med arbeidsmøtene for i år, bare årsmøtet står igjen. Det skal holdes den 28. november d.å. i «Ternakjelleren» kl. 19.30. For første gang etter at vi startet dameklubben har vi bestemt å være for oss selv til et festlig samvær. Mannfolkene våre som har vært med hver gang, får bli heime denne gangen.

To av dameklubbens medlemmer har tatt på seg å besørge litt varm mat/kaffe og kaker, denne kvelden. Hva som eventuelt blir seinere på kvelden, det får bli vår lille hemmelighet.

Årsberetningen fra oss er ikke riktig klar, vi får den neppe med i dette nummer av «Terna-Nytt». Håper å få den inn i første nummer i 1975.

Dameklubben teller i dag mellom 20 og 30 medlemmer. I det nye året som kommer håper vi det kan være flere som vil slutte seg til dameklubben. Det er ikke bestemt når vi skal starte opp foreningsvirksomheten etter jul, men engang uti januar blir det sikkert. Nye som gamle medlemmer ønskes vel møtt. Så vil vi ønske alle en God Jul og et Godt Nyttår.

for Dameklubben «Terna»
Aslaug Heggland

BATHUSET

Bildet av båthuset viser i dag hvor langt dette er kommet. Limtrebuene er reist og underetasjen i selve klubblokalet er støpt ferdig. Arbeidet som fortsatt pågår, medlemmer som møter kveld etter kveld for å ta sin tærn, en arbeidsplan byggelederen ønsker skal holde.

Også din innsats er viktig skal båthuset bli ferdig slik som ønsket, til glede og nytte for alle av båtklubbens medlemmer.

KONTINGENTEN

De som ennå ikke har betalt sin kontingent for 1974, bør gjøre dette snarest over postgirokonto 32 32 16 til båtklubben «Terna».

Vi ønsker

alle

TERNA-medlemmer

God Jul og

Godt nyttår!

st-trykk

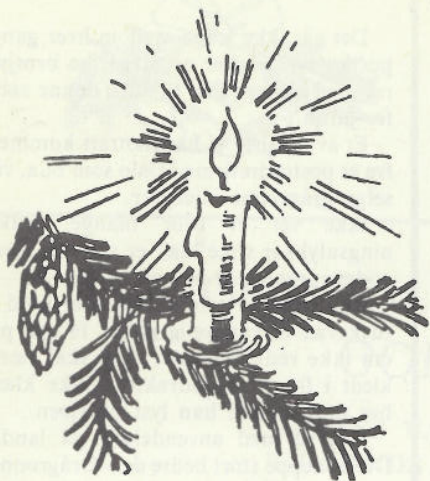
God Jul — Godt Nytt år

Malerstua

Orkdal Malerforretning A.s

Telefon 80 440 Orkanger
Rolf Johnsen, privat 82 490

VI ØNSKER VÅRE FORBINDELSER EN RIKTIG

God jul

OG ET

Godt nytt år

**ORKLA TRE-KONSTRUKSJON
OG- IMPREGNERING A/S
SALGSKONTOR for TAKSTOLER**

GOD JUL —
GODT NYTT ÅR

AGNAR NÆRVIK
OLAV HOVSBAKKEN

Storebrand·Idun

FOR SIKKERHETS SKYLD

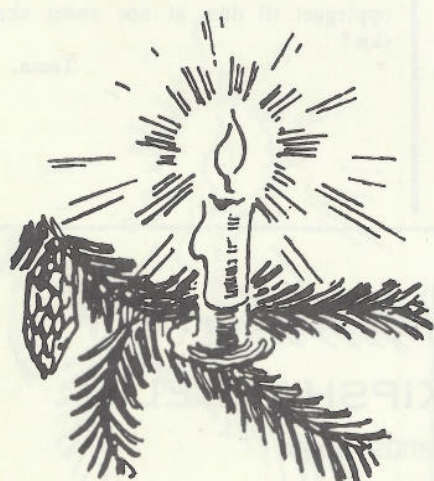

God Jul

og

Godt Nytt år!

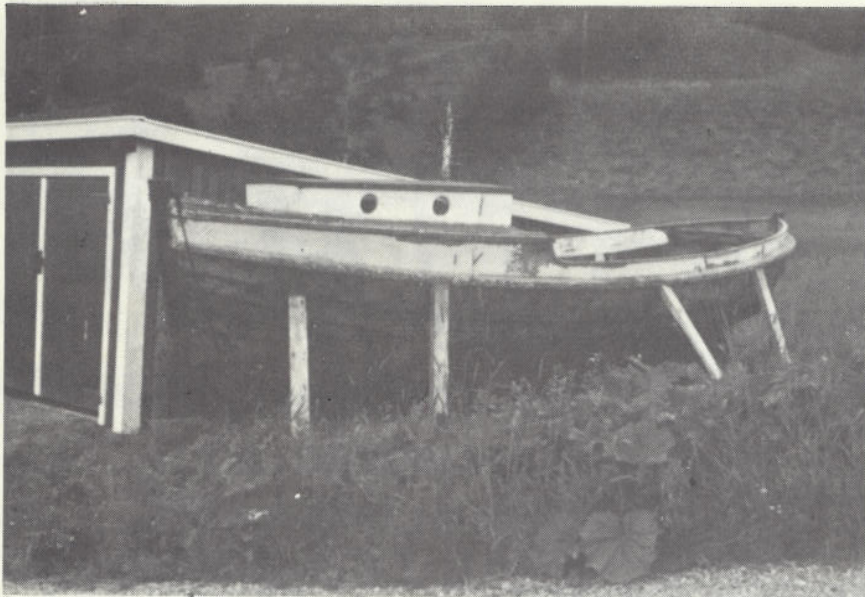
A. Todal's
Estf.

God Jul og
Godt nytt år

NORSKE SKOGINDUSTRIER A-S
Divisjon Sponplater Orkla Skogindustri

ORKANGER

GODT ARBEID GIR RESULTAT

Georg Svorkmo har nedlagt mange arbeidstimer på båten sin, et resultat han kan være stolt av og vise fram her i «Terna-Nytt». Alle som har interesse av sjøen og det å eie en båt, kan jo selv se av bildene hva Georg har klart å få til, bare innsatsen for dette er til stede.

Thorbjørn Karlsen bet kr. 20,00
 Leif Engan bet. kr. 30,00
Vi takker hjerteligst for beløpet.

Livsfarlig tøy —

Det går ikke lenge mellom hver gang postkassen bugner av fargerike brosjyrer med alskens fine tilbud i denne søte før-jultid.

Et av de siste vi har mottatt kommer fra et postordrefirma i Oslo som bl.a. vil selge **grågrønne** oljehyrer.

Ikke vet vi hvor mange drukningsulykker slike klær er skyld i, men at det er mange er helt på det rene.

Et menneske som er falt over bord i ruskevær er vanskelig nok å få øye på om ikke vedkommende også skal være kledd i forsvinningsdrakter. Slike klær bør derfor være ban lyst på sjøen.

Hva så med anvendelsen på land? Det er neppe stort bedre der. Grågrønne regnklær på høst- og vintermørke veier og gater er, ved siden av svart, omtrent det farligste en kan stille opp i.

Kraftig orange skal fargen være, og med godt synbare «selvlysende» striper eller felter. Slike klær, sammen med en redningsvest med varefakta, er det som KAN redde liv når uhellet er ute.

Tema.

Orkangers lystbåtflåte —

Da båtclubbens hus- og havneprosjekt ble beregnet var det regnet med en betydelig vekst i antall småbåter i tiden framover. Anlegget ble da også beregnet for et antall båter som mange mente var alt for høyt.

Allerede når ser det imidlertid ut for at i alle fall opplagsplassen kunne ha vært større. Lystbåtflåten har vokst enda raskere enn man beregnet og tendensen synes å gå i retning av noe større og mer bekvemmelige fartøyer. Ellers rommer Terna-flåten nå de fleste kategorier av båter — fra de minste lynraske til 20—30 fots sjarker og kuttere i alle fasonger.

Det kunne ha vært interessant med en mønstring av flåten, f. eks. under Sjøfestivalen.

Eller mener de som stiller med opplegget til den, at noe annet skal skje?

Tema.

God Jul og Godt Nytt år!

THAMSHAVN SKIPSHANDEL ^{A/S}

Kolonial og Brendselsolje

God jul -- Godt nytt år ønskes

Martha Nærvik & Co

Frukt og tobakk

GOD JUL —
GODT NYTT ÅR

ØNSKES VARE KUNDER BADE
TIL LANDS OG TIL VANNS

Forretningsbanken A/s

ORKANGER

God jul -- Godt nytt år ønskes

M. ALDÉN

ORKANGER

GOD JUL — GODT NYTT ÅR

ønskes

Orkanger Ur og Optikk

VERNER SVENSSON

ORKANGER

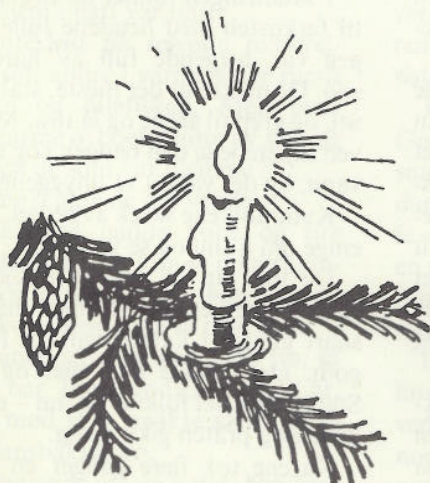

EN GOD JUL

og

ET GODT NYTT ÅR

ønsker vi alle våre kunder og forretningsforbindelser

OPPLA
Husflidsentral

Gamle folk har vanskelig for å glemme julen 1901 med det største snøfall i manns minne. Her skal det fortelles om fire mennesker fra Langøy som lå vær- fast i Kragerø i to døgn.

Juleaften morgen blåste det østlig vind med snødrev. Mange fra øydistriktet tok en bytur for å gjøre de siste innkjøp og selge sine produkter. – Det var trangt om penger dengang.

Det reiste flere fra Langøy, og fra Norjordet dro Karen og Helga samt brukeren av Langøy Hovedgård, tidlig avgårde. De rodde i kogg og hadde seilet med. Flesteparten reiste i prammer, og det gikk ingen fjordbåt.

I koggen hadde de med melkespann, julenek, korger, hattesker og tiner, og fremme i farkosten lå et par julegraner. Innover mot byen gikk det flott og de var inne før det var lyst.

Utover formiddagen dro vinden seg mot syd-østlig, og snødrevet forverret seg. Ved middagstid raste en snøstorm som få hadde sett maken til. Stakkars folk som skulle ro hjemover mot været.

De fleste gjorde seg ferdige så snart som mulig og gruet for roturen. Ved to-tiden reiste de fleste, og de var så heldige at de fikk leid slepebåten «Napp» til et sted som heter Svansflekken. «Napp» fikk mange farkoster på

slep. – men bestandig blir det noen etternølere igjen.

De tre som reiste fra Norjordet ble dessverre ikke med i slepet.

Mannen fra hovedgården ble på ingen måte ferdig til avtalt tid. Han hadde vært ute i storm før og lot seg ikke så lett skremme, og maken til strevsom og seig arbeidskar fantes knapt i hele distriktet, og dagene før jul var årets travleste.

Da reiste han til byen hver dag, ellers to ganger i uken, og klokken seks var han reiseklar. – Han hadde faste melkekunder i og rundt byen fra Sandåsen til Tallakshavna, i nesten alle bydeler. Han lastet farkosten så langt ned som han torde og la gjerne i land ved Petersholet.

Ved With,s boder satte han gjerne kjelken vinterstid. Der hadde han spann, korger og litermål. Han skaffet kundene sine nær sagt alle salgs gårdsprodukter og solgte til hver jul hundrevis av julenek (ti øre stykket) og alt skulle helst bringes til hus. – For et umenneskelig slit. I over femti år drev han slik, til støvets år, og skaffet seg aldri motorbåt.

Det var ikke lett å bli så tidlig reiseklar. Bortbestilte varer måtte leveres, en kunne ikke narre sine gode kunder på en julaften. I mange hus vanket det en

dram eller flere, kaffe og noe å bite i. Folk ville gjerne spandere på den pliktoppfyllende, greie karen som bragte så mye til husmødrene i årets løp.

Tidligere på dagen hadde Karl Edvard, så het mannen, gitt seg i snakk med en nitten-åring ved navn Oluf. Guttens mening var å slepe hjemover med «Napp».

«Kan du ikke legge prammen din i byen og ro med oss hjem? «Og det ble så, heldigvis dro Oluf sin lille pram på land ved Barthebrygga.

Nå raste stormen med full styrke, og det monnet med snø mot kveldstid, og fanene la seg besværlig til.

I skumringen fomlet de fire seg ned til farkosten med hendene fulle. Koggen var dørgende full av hardføyen snø. De måkte ut det meste, stablet seg uti, og grep til årene og la ifra. Men ute ved skjærene la den baugen i og tok inn vann, og det vasket så uhyggelig.

Kvinnfolkene skrek av redsel. De ble enige om å snu og se været an.

De tok inn på kafeen i Kjeldsens gård i annen etasje. Stormen måtte vel snart gi seg. I kafeen var det lunt og godt. Det smakte med mat og kaffe. Stadig gikk det folk ut og inn – en traff kjente og praten gikk lystig.

Karene tok flere ganger en tur til brygga, men stormen var heller verre,

DET VAR NOE TIL JULEKVELD

og snøen rakk til knes, etter flere timer satt det bare igjen en ung sjøgutt og et par bønder som skulle kjøre hjem. De hadde tatt seg en tår over tørsten og antagelig vært innom Samlaget. Der skjenket de ut drammer i huset ved siden av. I første etasje kostet drammen 15 øre, i annen 17 øre, og der kunne en sitte ned.

Klokken ti måtte de ut av kafeen, stengetid. Alle fire tok seg en tur ned til koggen, som hev seg fælt, enda skjære-urde ta noe av.

Det var ikke folk å se, bare sparsomt lys fra parafinlamper. Så uhyggelig til mote de følte seg, og håpet om å komme hjem i natt var borte.

Så trøstsløst på selveste julekvelden. Nå satt andre i varme stuer rundt julegrøten og lutfisken. Men hvor skulle de arme øyboere gjøre av seg, og hva trodde de som var hjemme?

Hjemme tenkte de det verste.

Karl Edvard hadde kone og fire barn under ti år. De kunne ikke skjønne at ikke far kom hjem, han som til hver jul kom hjem med så mye godt.

Julegranen sto i kroken uten lys, så mørk og bar. Ingen godter ble det i år, ei heller mød som smakte så deilig til fattigmannsbakkelsen.

Alt i ett var de ute og lyttet. Nei bare storm og snø som herjet noe fælt rundt

huset. «Tenk, å være på fjorden nå! Stakkars, snille far!»

Mor satte på bordet det beste hun hadde, men det var tyst rundt bordet, og smått om senn sovnet de små, men ikke mor.

I Ebbesens gård i første etasje holdt skomaker Johannesen til i de dager. Der fikk de komme inn. «Gudskjelov!! Godt å ha tak over hodet i slikt et vær, – som lignet på Wergelands «Julaften».

I verkstedet og rommet innenfor fikk de være. – Helga lånte kjele og kokte kaffe utpå natta, og de spiste julekake. Det ble ikke snakket noe videre, humøret var under null – og verre ble det. Flatbrenneren lyste omtrent ikke. Det var vanskelig å lese de siste lokalaviser.

Klokken ble tolv, og alle gjespet. Gubben sjøl la seg på trebenken, og snart lå han i dyp søvn, trett etter dagens slit. 19-åringen og de to jentene la seg på gulvet nær ovnen. Oluf hadde en på hver side og lå best an for ikke å fryse, ellers var det både og å ligge slik med to.

Det siste Oluf så før «Jon Blund» kom, var to lysende prikker i kroken ved ovnen. Noen timer etter for det noe nedover låret hans. Han slo neven ned og kjente noe magert loddent med lang hale. – Gutten var ikke helt våken

med en gang, men skjønte snart at det var ikke sengen hjemme han lå i, ei heller en av jentene som feimet i søvne, men en ekkel rotte som hadde vært nærsøkende og skremt ham. –

Rommet var trekkfullt, og Oluf frøs. det var glør i ovnen, og med noen vedtrær ble det snart varmt, og med varmen kom søvnen igjen. –

Hele første juledag raste snøstormen. Ikke tale om å ro hjem eller gi livstegn fra seg til dem som hjemme var. Det ble en lang dag, og de holdt seg inne.

For å korte tiden kom verten inn med et puslespill og domino, dette ble flittig brukt. «Hadde en enda hatt en kortstokk», sa unggutten. Kvinnfolkene ønsket seg et strikkesøy.

Til middag ba madammen dem på ertesuppe. Så deilig det smakte.

Etter en lang kveld og natt våknet Karl Edvard ved femtiden. – Været hadde gitt seg. De måtte opp, gnidde seg i øynene, var stive etter å ha ligget hardt, hutret og frøs litt, og foran seg hadde de hjemveien. –

De ble forskrekket da de sto i porten og så snømengden som rakk opp til vinduene og delvis dekte disse. De måtte også bruke armene for å komme gjennom snøhavet.

LES VIDERE NESTE SIDE ►

Fra barnemunn

Lærerinnen snakket om samvittighetens røst, og for å illustrere hva hun mente, spurte hun til slutt lille Per om ikke samvittigheten sa ham noe, når han hadde gjort noe galt.

— Jo, sa lille Per, men heldigvis sier den det ikke så høyt at mamma hører det.

*

Freddy hadde fått et munnsplitt til fødselsdagen — i seg selv et hasardiøst eksperiment, for han var ingen virtuos.

Etter noen dager kom en liten kamerat på besøk, og spurte om han ikke ville spille «Yellow Submarine» — en felles yndlingsmelodi.

— Nei, sa Freddy, det blir ikke noe av. Jeg har forsøkt opp og ned på dette munnsplillet — og den kan det ikke!

*

Den gamle biologilektoren går av for aldersgrensen og undrer seg:

— Nå finnes det noen her i klassen som kunne ha lyst til å ha mitt gamle herbarium?

— Ja, lektor høres en ivrig røst.

— A jeg ante ikke at du Petter var interessert i planter?

— Nei, men jeg har kaniner.

— Det blir alltid bråk når mamma har kjøpt en hatt. Får pappa se den først, er det han som blir sint. Hvis han ikke ser den, begynner mor å bråke.

*

En liten gutt kom nylig på skolen med en seddel til lærerinnen hvor det sto:

«Unnskyld at Per kommer for sent på skolen i dag. Alle hans søsken er syke og måtte ha medisin og få tatt temperaturen, og klokken var 9 før jeg oppdaget et friskt barn som skulle ha vært på skolen. Pers mor.»

*

Ved middagsbordet sier datteren:

— De erter meg på skolen fordi jeg har så lang nese.

— Den har du arvet etter din far, svarer mor.

— Ja, etter at jeg giftet meg med din mor, fikk jeg lang nese, sa far.

*

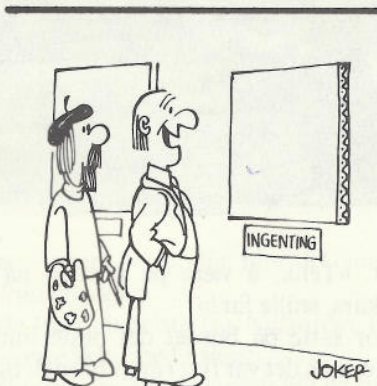
— Farfar, kan jeg få et plomme av deg, spurte lille Hans.

— Det heter ikke et plomme, men en plomme, få høre om du kan si det, gutten min, sa bestefar.

— Få to plommer da, bestefar, sa lille Hans.

*

Om kvelden klarnet det, månen var nesten full, og det ble smellkaldt. Snøen frøs så hard at en kunne kjøre på skaren overalt i skog og mark. Ja, det var noe til julehelg!

— Der har du virkelig truffet spikeren på hodet, Fridtjof!

— Kan jeg få låne telefonen? Jeg skal ringe til min bror og han er også bare 1,40...

På hjemveien ble det sagt lite, men rodd så mye hardere, — karene med hver sin langåre og jentene med hver sin alminnelige åre. Vinden spaknet etter hvert. Etter fire timers roing nådde de Norjordet annen juledag ved titiden. de to jentene rodde videre ostover. Karene skulle stolpe hjem—, og det ble slit. Noe hadde de også å bære på.

Uthuset på Norjordet var nesten begravd. En snofonn dekte nesten hele endeveggen. Den fanen måtte de gjennom, og de traff mange slike. Av og til måtte de sette seg i snøen for ikke å bli sprengt. Ved tolv-tiden rakk de frem Hovedgården. De måtte gå ned for å få tak i dorhåndtaket.

Hva kona og barna hadde opplevd det siste døgn av savn og angst, er en annen historie. Om morgenen kom Erik, far til Oluf, som han spurte etter. Erik foret dyrene. Derfra gikk han på ski til Vadvika for å trøste gamle Anne Marja, som satt i den største redsel for Helga som hun mente var død og aldri fikk se mer. Karen bodde på Furuholmen.

At Anne Marja hadde fått lite mat i julen og ikke noe i dag, brydde hun seg ikke om. Verre var det med kua, som nesten ikke hadde fått mat siden julaften. Erik fant fjøset, det minste han hadde sett, og helt begravd i snø.

Da han fikk opp døren og kom med høydotten, så den sulten ut. Det var siste kua Vadvikjentene slet med. Den sto inne både sommer og vinter og hadde til slutt klover så lange som små, ski. Jentene slet seg for tidlig ut med å skaffe for til kua, og det ble sulteforing.

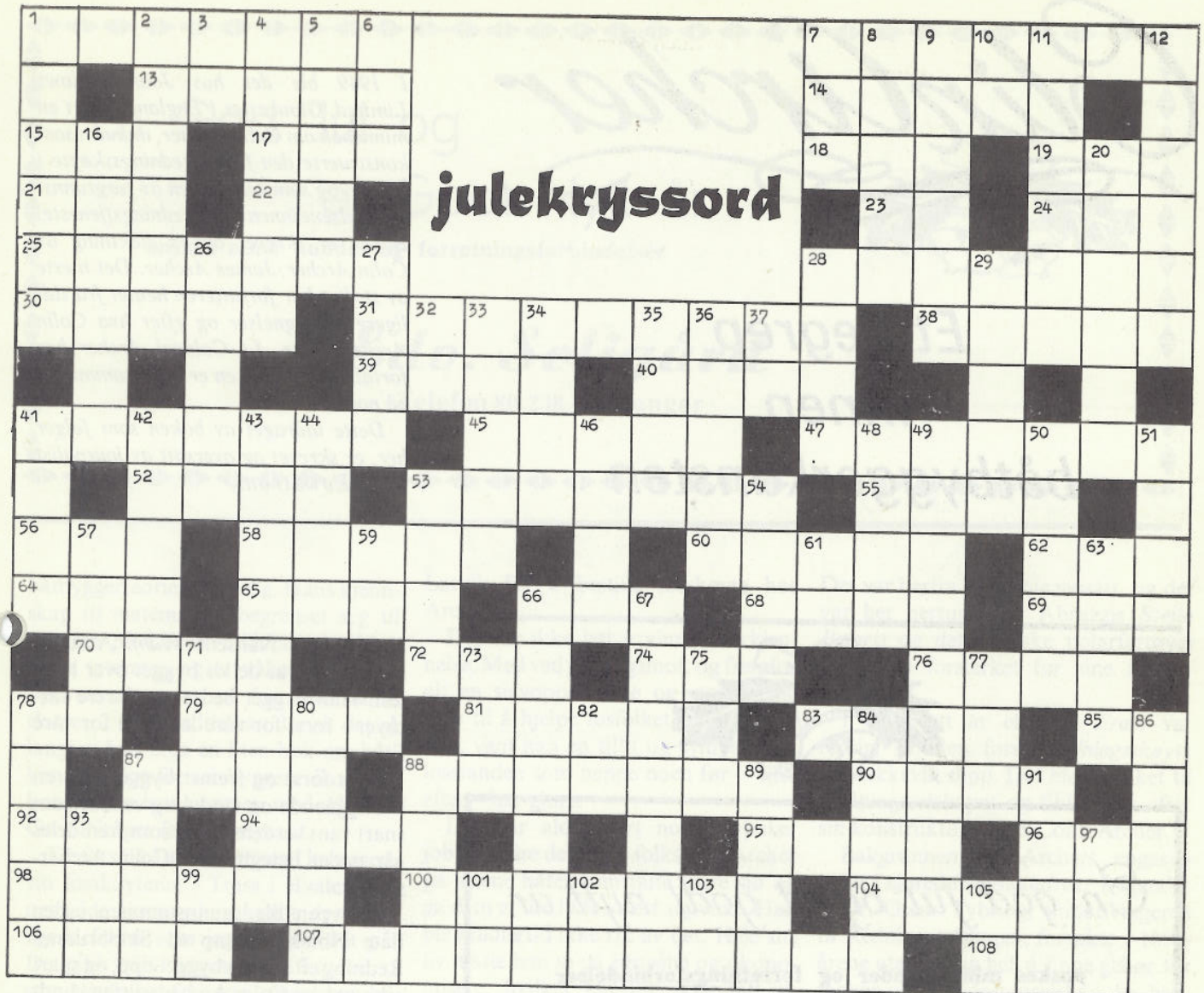
Det ble jubel blant barna på Hovedgården da far kom i god behold med julestas og godtene, og de så på far som en som hadde vært bortreist en tid.

Kona i huset fikk det travelt med å stille mat. Anne Helene kokte kaffe, ekstra god, skar deilig julekake, bar frem lutefisk med sennep, brød og annen bakst.

Oluf hvilte en stund, lånte et par ski og rakk hjem i lyset. —

Karl Edvard stelte dyrene, gikk til sengs og våknet langt utpå tredjedag jul, sprek og uthvilt.

Men da var det regnvær, det høljet ned hele dagen, trærne knakk som fyrstikker borti skogen. Mange måtte på takene og måke, det så farlig ut for takbrekk.

julekryssord

Vannrett:

1. Båten	30. Rotfrukter (omv.)	62. Stykke	85. Fase
7. Sang	31. Kutter	64. Bare	87. Måleenhet
13. På båten	38. Blandet	65. Dra	88. Verdsett
14. Sangstykker	39. Dikter	66. Fullstendig (omv.)	90. Gud
15. Dengte	40. Lager	68. Land i Europa	92. Dyrebolig
17. Uskyldig	41. Streng	69. Norsk skuespillerinne	94. Tegning
18. Vasket	45. Stjele	70. Ledelse	95. Kvinnenavn
19. I albuen	47. I kortstokken	72. I tabu	96. Preposisjon
21. Overheng (omv.)	52. Mannsnavn	74. Bokstaver	98. Tømte
22. Tittel	53. It. skuespillerinne	76. Norsk dikter	100. Stilling
23. Selskap	55. Pronomen	78. Tone	104. Sak
24. Våpen	56. Mas	79. Konjunksjon	106. Tirre
25. Gummi	58. Myntenhet	81. Invalide	107. Undertrykt
28. Naturkraft	60. Makter	83. Kvinnenavn	108. Vrimler

Loddrett:

1. Spanjer	28. Gud	50. Legemsdeler	82. Vokaler
2. Fragment	29. Hodeplagg	51. Frukt	84. Fond
3. Forkortelse	32. Slette	53. Slette	86. Krangler
4. Forheng	33. Emballasje	54. Mannsnavn	87. Mannsnavn
5. Sv. mannsnavn	34. Verdensberømt håndb. spiller (omv.)	57. Glorie	88. Kjeffe (omv.)
6. Like	35. Kjerne	59. Vent	89. Fryse
7. Restaurant	36. Smertene	61. Tall	91. Sykdom
8. Tomt	37. Byge	63. Sta	93. Fisk
9. Bakverk	41. Emballasje	66. Vei	97. Europeer
10. Side	42. Sprekke	67. Overensstemmelse	99. Øyne
11. Asiat	43. Rette	71. Sted	101. Dyrelåt
12. Stilling	44. Se	73. Eng. fremkomstmiddel	102. Tre
16. Svakt	46. Sykdom	75. Like	103. Utløp
20. Går	48. Vinner	77. Politiker	105. Interjeksjon
26. Eng. skuespiller (omv.)	49. Instruktør	78. Fantasere	
27. Bindemiddel		80. Del	

Colin Archer

Et begrep innen båtbyggerkunsten

En god jul og et godt nytt år

ønskes mine kunder og forretningsforbindelser

HANS J. GRANDE

BAKERI — KONDITORI

God Jul — Godt Nytt år

ønskes alle mine kunder

O. ROSTAD
Möbler

ORKANGER

God Jul og Godt Nytt år

ønskes våre kunder og forretningsforbindelser

Nik. Konstads Bokhandel

ORKANGER

I 1949 ble det hos John Bellows Limited, Gloucester i England, trykt en minnebok om Colin Archer, mannen som konstruerte den første redningsskøyte i Norge, og som selv var en av forgrunns-skikkelsene innen norsk redningstjeneste. Boken er skrevet av en slektning av Colin Archer, James Archer. Det meste av stoffet har forfatteren hentet fra tidligere opptegnelser og etter hva Colin Archers bror, Lt.-Colonel Archer har fortalt. Denne boken er ikke kommet ut på norsk.

Dette utdraget av boken som følger her, er skrevet og oversatt av journalist Rolf Løvstrøm.

Han bygget Nansens *Fram*. Amundsens *Maud* var delvis bygget over hans lest. Han bygget bedre og sikrere fartøyer — først for våre losere, så for våre fiskere.

Men først og fremst bygget han en hurtiggående og sjødyktig seilbåt som snart vant verdensry, og som fremdeles går under betegnelsen «Colin Archer-skøyte.»

Båttypen ble grunnstammen i den flåte Norsk Selskap til Skibbrudnes Redning etterhvert bygget opp, og snart gikk navnet Colin Archer verden rundt som synonymt med norsk sjømannskap på sitt beste, modigste, mest krevende og mest uselviske:

Redningsskøyta. . .

Egentlig skulle Colin Archer ikke ha blitt båtkonstruktør. Da han som ung mann forlot sitt hjem på Tolderodden i Larvik gikk kursen til USA og Australia. I Australia hadde to av hans brødre slått seg ned som *squatters* — nybyggere — og helt til Archer i 1868 giftet seg med sin kjære Karen Sophie fra Kragerø, hadde han holdt muligheten åpen for at han ville reise tilbake til Australia og sine brødre på farmen *Eidsvold*, som han forlot i 1860.

Efter hjemkomsten til Norge besøkte han slekt og venner i Skottland. Efter et par års lediggang tok imidlertid lysten på fast arbeid overhånd. Som ivrig seiler og generelt maritimt interessert var naturlig at han viet seg båt-konstruksjon nå da nybyggerplanene i Australia definitivt var lagt på hyllen.

Men bortsett fra en levende interesse for båter, var det heller skralt med

En God Jul og
et Godt Nytt år

ønskes mine kunder og forretningsforbindelser

Edo. Soligård

Telefon 80 238 - Orkanger

båtbyggerteorien forøvrig. Hans kjennskap til matematikk begrenset seg til pensum på Larvik middelskole. Men aktiv interesse og et våkent øye kan oppveie mangelen på formelle kunnskaper. I 1872 hadde han drevet det så langt at han utga en liten bok om båt-konstruksjon for selvbyggere. Samtidig konstruerte han sammen med advokat Grøn Norges første lystyacht.

De første båter han ga seg i kast med, var losskøyene. – Trass i Hvalerbåtenes gode sjøgenskap hadde de alvorlige defekter som jeg så og rettet på. Det gikk trått i begynnelsen. Losene er, som kystfolket forøvrig, meget konservative i sådanne saker. Mange fordommer og meget mistro måtte ryddes av veien . . ., skrev han i et brev mange år senere.

Hans idéer vant imidlertid innpass – og hans båter regattaer. En av sine største triumfer vant han ved regattaen i Arendal i 1866. De fem første plassene ble vunnet av losskøyter tegnet av Colin Archer, hvilket var bemerkelsesverdig: Båtene var nemlig konstruert med losenes sikkerhet for øye – ikke hurtighet. Syv år senere vant en annen av hans losbåter førstepremien i Jomfrulandregattaen.

Tidlig i 1880-årene var «Colin Archer-skøyte» allerede et begrep langs kysten. En båt fra Archers hånd kombinerte meget høy sjødyktighet med komfort, hurtighet og arkitektonisk skjønnhet. Snart var det Archer-skøyter i hver eneste havn fra Arendal til Ålesund. Også losene i Nordland, og i Danmark og Sverige reiste helt til

Larvik for å bestille losskøyte hos Archer.

Det var ikke lett å vinne anerkjennelse. Med ved pågangsmot, og fremfor alt en selvoppofrende og standhaftig vilje til å hjelpe losfolket med råd og dåd, vant han en tillit og sympati hos losstanden som neppe noen før – eller etter – har gjort.

Det har aldri vært noen populær jobb å bedre det jevne folks kår. Archer ga losene båter som tålte mere sjø og ga dem et lite ly for vært og vind. Han ble imidlertid ikke rik av det. Hele sitt liv måtte han se på pengene og økonomisere, hvilket kanskje ikke falt så vanskelig for en nordmann med 100 prosent skotsk blod i årene. Fra et forretningsmessig synspunkt gikk imidlertid konstruksjonsvirksomheten på Lilleodden og byggevirksomheten på Tolderodden med tap så lenge han bygget losbåter.

Men det kan være lønn nok å få boltre seg med sine idéer, og det fikk

Archer når det gjaldt lystseilere. Han var en ivrig seiler. Han var med i styret i Kongelig Norsk Seilklubb helt fra begynnelsen av. Noen av de stolte lystyachter og havkryssere vi hadde rundt århundreskiftet var konstruert og bygget av ham. Glimt, Rejar, Havskum, Caprice, for ikke å snakke om Venus, Mignon og Storegut, er Archer-båter som i sin tid var de ledende i norsk seilspport. Ingen av båtene var imidlertid primært konstruert for kappseiling – derfor likte de seg best i en frisk bris.

De båtene som ikke kunne bygges på Tolderodden, ble bygget i Rekkevik

Det var herfra *Fram* ble sjøsatt, og det var her hertugen av Abruzzis *Stella Polaris* og det russiske polarfartøyet *Zaria* ble forsterket før sine ishavsfeder.

I 1893, ett år etter at *Fram* var ferdig, sto den første *redningsskøyte* på Rekkevik slipp. Det ble skjenket til Redningsselskapet og fikk navn etter sin konstruktør: «R/S Colin Archer.»

Bakgrunnen for Archers engasjement i sjøredningssaken var følgende:

Dr. Oscar Tybring, initiativtageren til Redningsselskapet, forsøkte i 1880-årene uten særlig hell å finne gehør for tanken om et redningsselskap. Pr. brev tok han kontakt med Colin Archer, som ble interessert i tanken. Da et arbeidsutvalg ble konstituert i 1891 for å forberede stiftelsen av Redningsselskapet, utlyste man samtidig en konkurranse om den beste redningsskøyte. Ingen av konstruksjonene tilfredstilte imidlertid utvalget. Archer, som selv satt i arbeidskomitéen, ble derfor bedt om å løse oppgaven.

«R/S Colin Archer» var bygget etter de samme prinsipper som hans losskøyter, men hun var større og selv sagt spesielt utstyrt for redningsaksjoner.

I desember 1893 la båten kursen nordover. Under Lofotfisket samme vinter ga båten assistanse til mange fiskere, og da fisket var over, seilte hun til Finnmark, hvor både Redningsselskapet og Colin Archer-skøyta fikk sin egentlige ilddåp – og gjennombrudd.

Vi ønsker våre kunder og forretningsforbindelser
en GOD JUL og et GODT NYTT ÅR

Orkanger Gartneri

Tlf. 80 348 · Orkanger

God Jul og
Godt Nytt år!

J. Sødahl
ORKANGER

Våre kunder og forretningsforbindelser
ønskes

God Jul
og
Godt Nytt år!

M. Rønning
KJØTTFORRETNING

God Jul --
Godt nytt år

ønskes kunder og forretningeforbindelser

Orkdal Glassindustri

Inneh. Willy Haugen
ORKANGER

ØNSKER ALLE MINE KUNDER
God Jul og Godt Nytt år!

Oddli
Bygningsglass

Støtt våre annonsører —
for de støtter oss

Alle mine kunder ønskes
en riktig

God Jul

og et

Godt nytt år

Thorbjørn Olsen
MØBELFORRETNING

Alle våre kunder og forretningsforbindelser ønskes
en riktig

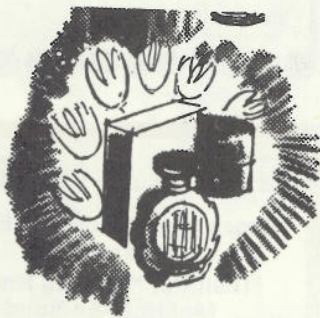
God Jul

og et

Godt nytt år

Til nyttårsfeiringen har vi et stort utvalg i fyrverkerier

Eriksen Sport A.s

En riktig god Julehøytid
ønskes fra

Orkanger Parfymeri A.s

Jeg ønsker alle mine kunder en riktig

God Jul

og et

Godt nytt år

S. SANDGRIND

Jernvarer - Kjøkkenutstyr

Hvite seil og en stolt rigg var engang et daglig syn på Nordsjøen. Nå er dette borte, og boreriggene har overtatt.

TERNA-NYTT

ØNSKER ALLE

God Jul

og

Godt Nytt år!

VI ØNSKER VÅRE KUNDER
EN RIKTIG

God Jul

OG ET

Godt Nytt år

ORKLA-TRYKK

BOK- OG OFFSETTRYKKERI

Tlf. (074) 80 342 – 7301 Orkanger

TERNA-NYTT

Organ for båtklubben TERNA
Orkanger

Tilsluttet Kongelig Norsk
Motorbåt-Forbund

Postgiro 323 210
Redaktør: Olaf Heggglund

Sats:
ST-TRYKK A/S
Trykt i offset i
ORKLA/TRYKK A/S,
Orkanger

Båtklubben TERNA's styre:

Formann: Georg Svorkmo
Nestformann: Olaf Heggglund
Kasserer: Robert Sletvold
Sekretær: Torbjørn Elverum
Materialforv.: Terje Kristiansen
Styremedlem: Bernt Sæther
Styremedlem: John Hansen
Styremedlem: Aslaug Heggglund

